

Případová studie – prostorová segregace

V jediné základní škole ve městě Sadová se vzdělávají i žáci se sluchovým postižením, a to jeden žák v druhé a jeden žák v třetí třídě. Škola jim zajistila tlumočnicka a další potřebná opatření. Také pro následující školní rok se přihlásily do první třídy další tři děti s tímto postižením. Jejich rodiče zvolili tuto školu, neboť je školou spádovou. Navíc své děti nechtějí vzdělávat ve speciální škole, která je v jiném městě. Vedení školy není z jejich návrhu příliš „nadšeno“, nechce děti s postižením odmítat, ale jako kompromisní řešení zvolí vytvoření speciální třídy (oddělení). Proto sdělí rodičům, že od následujícího školního roku se budou děti se sluchovým postižením vzdělávat spolu, což následně učiní. Rodičům se ale její plán vzdělávat děti odděleně, ve „speciální“ třídě, příliš nezamlouvá.

V následujícím školním roce stojí škola před obdobnou situací, ale rozhoduje se nyní o zřízení speciální třídy pro romské žáky. Místní romská komunita hodně drží pospolu, majorita s nimi nechce mít nic společného. Navíc je řediteli jasné, že pokud děti smíchá, stejně se neromské děti budou romským jen posmívat. Protože místní romské rodiny zná a ví, které děti mají nastoupit do první třídy, obešle rodiče všech sedmi dětí dopisem, v němž stojí, aby přišli do školy na schůzku. Dostaví se však jen zákonní zástupci čtyř dětí, přičemž jen jedné mamince se nelíbí nápad spočívající v oddělení jejího syna – ostatní se speciální třídou souhlasí. Navíc neromští rodiče poslali škole petici, v níž požadují, aby se jejich děti s Romy nevzdělávaly.

Otázky:

- (1) Vyhodnoťte obě zmíněné situace, a to z pohledu školských předpisů a z pohledu zákazu diskriminace.
- (2) Jaké podmínky by musely být splněny, aby mohla škola zřídit speciální třídu pro sluchově postižené a pro romské děti? Může naopak vytvoření takové třídy nebo oddělení představovat diskriminaci?
- (3) Jakou relevanci má v daném případě nesouhlas rodičů? Mají možnost se bránit proti vytvoření speciální třídy?
- (4) Vyhodnotili byste jinak situaci týkající se Romů?
- (5) Změnila by Váš názor okolnost, že ředitel nezřídil speciální školu pro Romy, ale pro ty, kdo nezvládli test školní zralosti, a tudíž potřebují pedagogickou asistenci?
- (6) Jak byste postupovali coby inspektoři, pokud byste obdrželi stížnost na školu? Postupovali byste v rámci standardní inspekční návštěvy školy, nebo byste zahájili státní kontrolu?

Související právní závěry ochránce

Zpráva ochránce sp. zn. 5202/2014/VOP

<http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2812>

Zpráva ochránce sp. zn. 7097/2012/VOP

<http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/4270>